

«Незмінні ідеї, що змінюють світ» – під таким гаслом 12 березня 2015 р. у Національній бібліотеці України ім. В. І. Вернадського відбулися щорічні читання академіка Володимира Вернадського, які вже 25 років поспіль організовують Національна академія наук України, Комісія НАН України з розробки наукової спадщини академіка В. І. Вернадського та Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського.

У читаннях взяли участь: академік-секретар Відділення історії, філософії та права НАН України, академік О. Онищенко, академік НАН України Я. Блюм; заступник голови Комісії НАН України з розробки наукової спадщини академіка В. І. Вернадського В. Ємельянов; генеральний директор Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського, член-кореспондент НАН України В. Попик; директор Видавничого дому «Академперіодика» О. Вакаренко, представники Президії НАН України, співробітники Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського, наукових установ НАН України – дослідники спадщини академіка Вернадського, представники громадських організацій та ін.

Відкриваючи XXV читання академіка В. І. Вернадського, академік О. Онищенко звернувся до учасників зі вступним словом, передав вітання від віце-президента НАН України, голови Комісії НАН України з розробки наукової спадщини академіка В. І. Вернадського академіка А. Загороднього і побажав усім присутнім нового прочитання спадщини видатного вченого і мислителя, фундатора і першого президента Української академії наук академіка Володимира Вернадського.

Глибоко символічним є те, що читання В. І. Вернадського відбуваються в стінах бібліотеки, яка носить його славне ім'я, наголосив у своєму вступному слові генеральний директор НБУВ В. Попик. «Це велика честь для нашого колективу і велика відповідальність. Бібліотека була і лишається одним із провідних центрів вивчення наукової і документальної спадщини В. І. Вернадського, пропаганди його ідей, які продовжують жити і розкриватися новими гранями у XXI ст., і справляють значний вплив на розвиток усього суспільства. Тема науково-документальної спадщини Володимира Вернадського для нас невичерпна. Завершивши роботу над томами його вибраних наукових праць, наші науковці продовжують знаходити все нові і нові матеріали, які стосуються В. І. Вернадського і його зв'язків з Україною. Продовжує розвиватися наша електронна Вернадськіана, доступна широкому загалу користувачів на порталі бібліотеки, у яку вкладено інтелект, душу і серце наших працівників, і ми цим пишаємося».

Погляд на вчення про ноосферу В. І. Вернадського у світлі сучасної біології розкрив у своїй доповіді академік Я. Блюм, учений у галузі клітинної біології та біотехнології рослин, директор Державної установи «Інститут харчової біотехнології та геноміки НАН України». Окресливши в підсумку

основні передумови виникнення ноосфери за Вернадським (розселення людини по всій поверхні Землі; розвиток всепланетних систем зв'язку, створення єдиної для людства інформаційної системи; відкриття нових джерел енергії; перемога демократії та доступ до управління широких народних мас; більш широке залучення людей до занять наукою), доповідач констатував: «Працям Вернадського був властивий історичний оптимізм: у незворотному розвитку наукового знання він бачив єдиний доказ існування прогресу».

Надзвичайно важливими для сьогодення є ідеї В. Вернадського щодо моделі національної академії наук. Йому довелося створювати Українську академію наук, у дискусіях вибудовувати її концептуальні засади. Дискусії щодо того, якою має бути головна академічна установа країни не припиняються і донині, зазначив у своїй доповіді «Концепція академії наук В. І. Вернадського в контексті викликів часу» академік О. Онищенко. Окресливши базові погляди В. Вернадського на статус, функції та структуру академії наук, доповідач переконливо зауважив: сформована Вернадським модель академії наук не втратила актуальності. Академія наук – це, передусім, самоврядна і незалежна від державних органів інституція, науковий комплекс із розвиненою інфраструктурою і повноцінним інформаційним забезпеченням. Гнучкість і здатність реагувати на вимоги життя, на думку академіка О. Онищенка, сприятимуть реформуванню академії зсередини.

Науковий співробітник Інституту архівознавства Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського, заслужений працівник культури України К. Новохатський поінформував присутніх про основні напрями та результати дослідження фахівцями НБУВ епістолярної спадщини В. І. Вернадського та детально зупинився на огляді листування дніпропетровських учених з В. І. Вернадським за нововиявленими джерелами.

К. Лобузін, завідувач відділу інформаційно-комунікаційних технологій Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського, доктор наук із соціальних комунікацій, ознайомила присутніх з новими ресурсами меморіальної колекції «В. І. Вернадський», продемонструвала засоби пошуку та використання представлених у ній документів.

Учасники читань мали змогу ознайомитися з документами із фондів Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського, представленими на книжковій виставці «Незмінні ідеї, що змінюють світ» (**XXV читання академіка В. І. Вернадського «Незмінні ідеї, що змінюють світ» // Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського (<http://www.nbuv.gov.ua/node/2038>). – 2015. – 14.03**).